

Cărți și Reviste

LA REVUE DE FRANCE (1 Iulie). După un articol al lui Paul Souday care tratează „despre retorică lui Pascal“ și care trebuie relevat, stăruim a rămâne lângă cronică americană a lui Régis Michaud. E vorba de romanul „Babbitt“ scris de Sinclair Lewis. Intr'adevăr dela apariția celui-lalt roman „Main Street“ critica americană s'a întrebat dacă nu v'ad în Lewis un Flaubert așa cum răsare din „Madame Bovary“, l'Education sentimentale sau Bouvard et Pécuchet“. Eroina Carol Kennicott din „Main Street“ figurează în asemănări de caracter și situații alături de Emma lui Flaubert, numai că aceasta (a lui Lewis), o idealistă și o romantică revoltată contra înăbușătorului mediu burghez, pare o „Madame Bovary“ americană.

În „Babbitt“ Lewis a știut să culgă și să pună în valoare toate amănuntele unui potret, așa cum făcea un Balzac sau Nitsche, așa cum repara un Tartarin sau Don Quichotte, așa cum o face azi Dickens și Jacques London. Eroul, George Babbitt, e arătat ca un supra om american. Este — spune Michaud — un amestec foarte echilibrat din Renard, Panurge, Figaro și Tartarin. Lewis desfășoară gesturile lui Babbitt cu o obiectivitate perfectă. Între noi și personajul său, autorul se fește de a introduce reflecții. Personajul trăiește prin sine: a și gest și acțiune. Dacă Carol Kennicott călă în artă și studiu uitarea tuturor nenorocirilor, Babbitt, spirit viu, de o caracteristică aparte însă, rămâne și el în fața naturii și a drăgoșiei, dezamăgit. E sufletul acestui mare romancier aci, a acestui maestru în descrierea pasiunilor omenești, a acestui maestru necontestat al dialogului și al portretului.

LES ANNALES (15 Iulie). Toți cititorii săptămânalei „Les Annales“ știu că în cursul acestui an revista a publicat „Le Roman des Quatre“ (a apărut și în librării) scris de câteva pene care au tras adevărate linii de conduită în scrierile franceze contemporane: Paul Bourget, Henri Duvernois, Pierre Benoit și M-me d'Howville. E foarte bine venită fapta lui André Rigaud de a cere acestor prețuiți colaboratori lămuriri asupra modului cum au lucrat. Dăm câteva rânduri din mărturisirile lui Paul Bourget:

„Am procedat astfel: am stabilit planul unei drame unice, care avea să se desfășoare în scrisorile celor patru persoane, trei oameni și o femeie; fiecare din aceste personaje participă în dramă, după caracterul său și exprimă sentimente proprii, pe care le sugerează drama. Dacă romanul a reușit asupra cărui eu n'am dreptul să mă exprim — va fi desigur „o urmă de viață“ cum se exprimau scriitorii naturaliști în tinerețea mea sau mai bine patru urme de viață, expuse în adevărul lor cel mai intim.“

În același sens răspunde Henri Duvernois:

„De fapt, e un oarecare adevăr în subiectul nostru; e o aventură sfârșită de mult, astfel că noi n'am născocit-o întru-tot. Am transformat-o puțin numai, iar faptul divers ne-a servit doar ca punct de plecare.“

Dar mai dă Duvernois câteva amintiri cu duh și prolog de un alt roman scris în colaborare, dela care autorii de astăzi au împrumutat maniera aceasta, de multe ori foarte periculoasă:

„Am fi putut considera acest lucru ca un simplu joc. Sunt câțiva ani de când a apărut „Le Roman des X...“ în care fiecare

colaborator se silea să încerce pe cel care urma. Unul din ei — cred că se numea Tirstan Bernard — au într'o zi o idee diabolică de a omori pe toți eroii romanului. Courteline, însă, cînat să scrie foiletonul următor, se descoperă anunțându-și cititorii că n'a avut timpul necesar ca să citească cele din urmă foiletoane, astfel că cetitorul nu trebuia să fie prea surprins dacă ar constata o oarecare incoerență în înțelegerea intrigii.“

Mai interesante sunt unele rânduri din răspunsul d-nei d'Howville care identifică cu Micheline Barge — eroina romanului — a trebuit să ducă după sine — orientându-o — toată intriga:

„N'am cunoscut, tot timpul cât a durat această corespondență, acele ore de descurajare pe care le trăesc toți scriitorii înainte de a scrie. Scrierile corespondențelor mele erau un puternic stimul. M'am identificat atât de mult cu personajul feminin, încât de multe ori uitam caracterul meșteșugit al aventurii și desnoimântul preparat.“

Promisem pentru un număr viitor să analizăm romanul de mai sus, care va constitui un succes al anului și — în felul acesta — una din cele mai rare cărți.

LUMEA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ (No. 7) aduce un articol bun despre „Blaise Pascal“, scris de d. Octav Botez și câteva poezii, grupate sub titlul „Melancolie erotică“. Sunt bucăți scrise fără nici un meșteșug, simple, de tot simple, dar cu mult suflet și cu multă evocare. Autorul e d. C. R. Ghilea. Desprindem una, intitulată:

Vizlune

Te întrebă străduitoare,
Aprins-n' strălucire,
Răsând pe strădă, cum te are
Oracol nostru dela Prut.

Purtă-n' privirea într'o parte,
Săltând mijlocul elegant,
Ti-a pas seninal lunet Marte
Să gene câte-un diamant.

În vânt vîoi de primăvară
Sisteme n' părul tău, pe gât,
De dimineață până-n' sară,
Înăndu-ți noaptea de urt,

Pe laș vînt ce cântăgale
I vegnic mîngăie în zbor,
Cucînd florul gurei tale
Pe-obrazii calzi ai tuturor...

Mai departe, trei poezii semnate Bob Negruzzi: „Suspina satanic“, „O clipă-n vînt“ și „Duminică“. Prima și a doua mai ales, după Al. Philippide, a treia deaproșic după Demostene Botez. E împlinirea atmosferei din „duminicele blesteme“ ale lui Botez, cu expresia care nu cadrează și care supără timpulul a d-lui Al. Philippide

G. B.

Din „O mie și una de gândiri“

- 91
Mergi până în fundul lucrurilor, — dar vezi să nu rămâi acolo!
- 92
Cinismul este o reacțiune împotriva ipocriziei generale. Cum ar spune bunul înțelept de altă dată, „cinismul este fiul ipocriziei“.
- 93
Jonglând cu trei idei, asemeni jucătorului abil, care face minuni cu cele trei bile de biliard, un om inteligent poate să și uitească secolul.
- 94
În fond suntem reacționari, cu toții. Unii, însă, vorbim și de democrație. Și aceștia, totuși, chiar numai așa, aducem serviciul real democrației de mîne.
- 95
În literatură, e mai-comod să fi atacat, decât să ataci. De altfel, ce scriitor care „atacă“, n'ar prefera să fie în locul celui „atacat“?
- 96
Invățăm nu din dorul de-a ne instrui cât din nevoia, mult mai imperioasă, a știora de-a da învățături.
- 97
Cinematograful a restabilit „Justitia imanență“: tot mai vezi virtutea răsplătită și viciul pedepsit.
- 98
Doamna X crede că e „bine-crescută“, fiindcă se uită la alții cum mîncă și găsește că nu țin bine furculța...
- 99
Nimic nu scornește mai repede imaginația noastră, decât prețurile ingratitudinii.
- 100
Singurul merit pe care îl aduc unii în funcțiunile lor e cinstea. Ca și cum această biată datorie (către tine însuși în primul rând) ar avea puteri creatoare.
- 101
Ne folosesc mai mult defectele decât calitățile prietenilor noștri.
- 102
E bună economia de bani, dar nu strică nici economia de nervi, cheltuiți în griji și supărări, pentru a banului economie.
- 103
Astăzi, ne închinăm în fața omului cinstit. Măine ne vom extazia în fața domnului care intrînd într'un salon își scoate galoșii plini de morol.
- 104
Dol prietenii se ceartă și sunt gata să se încere. M'asă duce să-i despart, dacă nu m'asă gândi că răpesc unuia din ei plăcerea de-a se învingător.
- 105
Sentimentele, gândirea, imaginile s'au epuizat. Ceea ce-a rămas inedit, în poezie, e vocabularul. Prin el, locul comun se poate ridica la frumusețea artistică. Să plivim deci, și să cultivăm grădina plină de flori rare, a Cuvîntului.
- 106
Nu cel ce n'a răușit în viață e ratat, ci numai acela care a răușit peste puterile sale. Cine se mulțumește să fie sergent-major toată viața, nu este un ratat. Rătat e colonelul care n'a ajuns general.
- 107
Două feluri de oameni se înțeleg cu toată lumea: prostii și pungașii.
- 108
Un câine vrea să mă muște. Îi arunc o bucătică de pâine. Și'n mine urcă regretul că nu m'a văzut nimeni făcînd augustul gest: mi-ar fi esit vorba că am inimă bună.
- 109
Nu cer nimănui să mă regrete: regretul este soluția grăbit și melancolic al celorlalte lumi...
- 110
Două feluri de oameni sunt inteligenți: destepții niște secături vegnic gata să facă spirit, și înțelepții oameni serioși, foarte cum se cade și tot atât de plicisitori...
- 111
De fapt, nu luptăm împotriva tiraniei în sine, ci a tiraniei care nu ne lasă pe noi să ne exercităm propriile instincte de autoritate.
- 112
În dorul de fericirea oamenilor vorbește ancestralul glas animalic, care visează beatitudinea primitivă.
- 113
Aș vorbi și eu de rău pe X, dacă aș ști că lucrul acesta îl îndreptează...
- 114
Bătrânii incurajează foarte mult pe tineri, mai ales când au altă specialitate.
- 115
Unii spun „sînt idealist“, sau „sînt modest“, sau „sînt generos“, sau sînt bine crescut“, — cu aceiași siguranță cu care ar spune „sînt funcționar“, sau „sînt artritic“...
- 116
Utilitățile sunt inutile.
- 117
Tinerețea este singurul defect de care ne corijăm fără vola noastră.
- 118
La noi se spune „e tînar“, cu același ton cu care în țările civilizate se zice „e vițios“, „e leneș“, „e ramolit“.
- 119
Aș lupta o viață întreagă pentru fericirea omenirii, dar nu m'asă lăsa răstăginit pentru ea...
- 120
Numai un pas e de la sublim până la ridicol. Mulți își închipuie însă, că tot numai un pas e de la ridicol lor, până la sublim.

VICTOR EFTIMIU

Revista modelor

Costum de sport și de casă

Ne-am întors din feridire, spre epocile culturii fizice. Anglia, patria sporturilor, a inspirat o educațiune nouă și igienică, reinviind jocurile pentru sănătatea și înfrumusețarea trupurilor.

De unde până mai ieri, idealul cuminte și burghezesc, era cât mai multă carne și grăsime, astăzi corpurile se subțiază prin gimnastică, organele respiratorii se desvoltă și se regenerează, iar toată rasa, tînde să și schimbe latitudinea, într'o lungitudine grațioasă și sveltă. Sportul femeilor în deosebi, sportul de vară — tenisul — mărește mușchii picioarelor, dăndu-le o forță sigură și o mare elasticitate. Brațele devin agere și trupul întreg se înalță, prin deseie mișcări de asvărire și prindere a mingilor.

Pentru acest sport, trebuie să avem mișcările largi și libere. Fusta plisată și nu prea lungă, e grațioasă și îngaduie în același timp, toate atitudinile. O bluză de mătase lavabilă, cu o cravată înodată, dă un aer strengăreț întregi siluetei. Pe deasupra o cască din jersey sau eponge imprimat multicolor și o palărie moale de pălărie. În timpul jocului, e bine să strângem părul cu o bantă largă în jurul frunței, într'un ton asortat cu tualeta.

Foarte originală este rochia aceasta pentru casă. Tăiată ca un vechi burnus românesc, se poate face dintr'un creton sau mătase înflorată, mai scurt decît fondul, pe care îl vom face dintr'un singur ton.

O eșarfă de catifea sau tafetas strange totul, foarte armonios în jurul șoldurilor.

Dacă ne îngăduim să ieșim afară, fiind la jară în rochie, în loc de umbreluță, care ne ocupă mîncile, vom adopta palăria din volane de limon ușoară și foarte distinsă.

DIANA

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

S'a pierdut o planetă?..

O redescoperire senzațională

Cătim în jurnale că dispar uneori vagoane, tablouri, case de bani și câte altele, ba se pierde din când în când o fată, o carte, o conștiință etc. Să dispară însă pe Cer o planetă e într'adevăr surprinzătorul.

Mica planetă Etra dispăruse în 1873, câteva luni după descoperirea ei. Zadarnic o căutară ast-onomii cu ochianele lor, biata Etra nu mai putea fi găsită.

E pierdută în veci copila Etral... se plîngeau savanții Cerului, pentru cari planetele sunt niște copii răsfățați dar cuminiți.

Tatăl Etrei a fost un astronom Watson din An Arbor (St. Unite) care a găsit-o la 13 Iunie 1873.

Watson descoperise 22 mici planete dela 1865—1877, cea mai dragă era Etra („Aethra“), fiind cea mai aproape de soare și mai excentrică ca toate (avea excentricitate mare, adică elipsa ei descria în jurul soarelui e foarte lunguiață).

Intr'o bună zi Etra dispăru. Era ea excentrică tare, dar să nu credeți cumva că a fugit de acasă.

Dispariția Etrei neliniști pe astronomii și se credea că a fost atrasă de puterea formidabilă a lui Jupiter, această lume de 1200 ori mai mare ca Pământul, care a ademnit atatea mici planete, ba a sfărîmat în bucăți cometă lui Biela.

Trecură aproape 50 de ani și Etra nu mai putea fi găsită. În 50 de ani lumea îmbătrînește, dar Etra a rămas tot tînară de oarece planetele cași stelele trăiesc milioane și milioane de ani.

Intr'o noapte de iarnă pe când astronomul B. Jekhowsky dela Observatorul din Alger rătăcea cu luneta lui în părăginele cerești descoperi o mică planetă la coordonatele AR — 5 h 56 m, 1 și D = + 18° 27'. Trecu o săptămână și în noaptea de 19 Decembrie astronomul sovietelor G. Beljavskey găsi aceeași planetă la Observatorul Simeis (Rusia).

Planetoida vagabonda fu repede luată în cercetarea Siguranței astronomice, ba Jekhowsky era de părere că trebuie să fie... Etra.

Și într'adevăr după calcule lungi făcute cu multă răbdare astronomul Luther, doctor în matematică, a confirmat că planetoida găsită asta iarnă de Jekhowsky și Beljavskey nu era alta decît mica Etra, care s'a pierdut acum 50 de ani.

Dela 1873 până astăzi Etra a făcut 13 revoluțiuni în jurul soarelui.

Mica Etra e mai departe ca planeta Marte și 1 an al ei e cât 4 ani ai noștri. Etra a fost pierdută dar numai 13 ani, după anii ei, așa că a rămas tot tînară și dragă astronomilor, cari au găsit-o cu atîta trudă printre mîriade de puncte cerești.

Etra se poate vedea numai cu ajutorul telescopului căci la departarea ei apare ca un punctisor mic de tot, de a unsprezece mărime.

Astronomii i-au calculat elementele și de azi înainte Etra va călători pe drumul orbitei ei mii de veacuri, ascultînd ca un copil cuminte de socotelile de precizie ale astronomilor.

L. FLORIN

Bibliografie

- Au apărut:
- CARTE NOUA DE CULEGERI DE PLANURI, COMPOZITII, DIZERTATII ȘI ANALIZE LITERARE, de G. Nica, profesor. Vol. I. Iași, editura autorului (str. Kogălniceanu No. 16), 1923. 80 pagini în octavo. Cartea cuprinde și analize etimologice și sintactice necesare tuturor elevilor și elevilor din clasele primare, secundare și profesionale.
  - SFATURI PENTRU ÎNGRIJIREA COPILULUI MIC, SĂNĂTOS ȘI BOLNAV, de Dr. I. Ettinger. Edita a șasea. București. Socec. 1923. 150 pagini.
  - DOCTORUL YGREC: O filosofie, o credință, o știință. Cu-prinde următoarele capitole: Eternitatea Universului. Creațiune și moarte. — Universal e o ființă însuflețită vie. — Înt-oaga Etra, o ființă unică nedivizată. Viața pământului și sinteza primăverii. — Supraviețuirea sufletului. — Credința cea nouă. — Realitatea simțurilor noastre. — Relativismul Einsteinian. — Studiul Naturii prin căutarea cauzelor finale. — Finalitatea în „Evoluția Creatoare“ a lui Bergson. — Răbdîndranath Tagore și Brătutescu-Volostici. — Mecanismul psihorhitelectual. — Ethica spinoziană și Ethica bergsoniana.
  - ADA VRIONI. — Rătăcirile, roman. Editura „Adevărul“ — Vom reveni asupra acestor lucrări.
  - MUZICA, Anul V, n-rele 3—4, 5—6, din Martie până în Iunie 1923. Cuprinsul: Romă Gh. Brasay: Ce-ar trebui să fie; Ion Strosscu: Printr'ăntări din Oltenia; Măta Băltăstini: Criza cântului; I. Ol. Stefanovici: Viața muzicală la București; Swensk: Note „Anel Cosma junior; Mușica instrumentală în biserica ortodoxă; Maximilian Costin: Din țara noastră; Marcel Gillet: Principii pentru un program național de învățămînt; Al. Bileirescu: Note pentru biografia lui Scărițescu; Fraszoril: Spectacole.
  - PRELEGERE CATRE TEHNICIENII DENTISTI de prof. Dr. Enric Solomon. 16 pagini în octavo, editura revistei stomatologice „Presă dentară“.
  - REVISTA DE OBSTETRICĂ, GINECOLOGIE ȘI PUERICULTURA, anul III No. 5—6 din Mai 1923. Publicația aceasta e redactată de un comitet compus din d-nii prof. Dr. N. Gheorghiu, Dr. N. Zaharescu-Karaman; Dr. D. Săulescu, Dr. L. Nissim.
  - NOUA MATERNITATE, revistă populară pentru educația mameilor. Director: Dr. Sigism. M. Cohl. Numărul 5 dela 1 Iulie 1923 cuprinde articole de doctorii M. Stroe, S. Cohl, B. Șapira și Darius Cuper. Publică și o dare de seamă despre concursul de frumusețe pentru copii, organizat de Noua Maternitate.
  - Galul lui Ciblicloc de Ion Cătugăru. Un volum de 56 pagini, format în octavo, editura R. O. David et M. Șaraga. Prețul 7 lei.
  - Raymond Netzhammer, arhiepiscop: Răspundea episcopala din București. O contribuțiune la istoria arhiepiscopiei. București, Socec 1923, 96 pagini în octavo.
  - Au apărut:
  - AURELIU WEISS: Studii literare: George Diamandy, Gabriele D'annunzio, Oscar Wilde, Bernard Shaw, Paul Her- vien, Georges de Porto-Riche, François de Curel, Henry Bar- busse, drama socială. 284 p. în 8°.
  - A apărut, în editura I. Brănișteanu:
  - MAXIM GORKI: Printr' străini, un volum de 300 de pa- gini. E o continuare a amintirilor începută de Gorki în „Co- pilăria mea“.

Atelierele soc. ADEVERUL Săinaș 9-11.